ВЕСЕЛКА

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

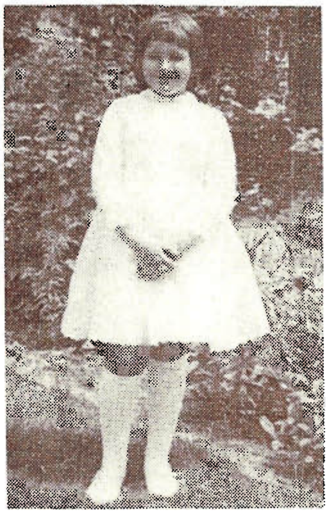
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

РІК XV. БЕРЕЗЕНЬ, 1968 Ч. 3 (163)

Оксана Процюк, учениця третьої кляси школи ім. Юрія Липи в Торонті (Канада) пише: Дорога „Веселко”! Читаю Тебе вже три роки, бо Ти приходила до нашої хати, до моєї сестрички. Тепер, прошу Тебе, приходь на моє ім'я, бо моя сестричка ходить уже на українознавство і читає тепер журнал для юнацтва „Крилаті”. Посилаю Тобі передплату і два доляри на пресовий фонд.

Відповідь Редакції: Дорога Оксано! Вітаємо Тебе в колі наших передплатників. Дякуємо за пожертву на пресовий фонд. Бажаємо Тобі успіхів у науці!

**
*

Наша читачка Ірця Мазяр з Торонта, Канада, прислала нам власну казочку про мишачу сім'ю з своєю ілюстрацією й такого супровідного листа: Дорога „Веселко”! Вже кілька років отримую Тебе й читаю Твої казочки та віршики. Тепер я сама написала казочку й хотіла б, щоб Ти вмістила її на дитячій сторінці. Я вже маю десять років і є найстаршою з дітей у нашій родині. Маю сестру Ганнусю — 9 років, Христю — 5 років, братчика Петруся — 2 рочки й сестричку Наталю — немовлятко.

Також посилаю два малюнки Христинки — паяца та писанку, яку вона намалювала ще перед Великоднем. Христинка ходить до першої кляси і вміє читати. Сама читає казочки. Як напишу ще якусь казочку, то пришлю Тобі, „Веселко”.

Відповідь Редакції: Дорога Ірцю! Дякуємо за цікаву казочку та за гарну ілюстрацію. Містимо її в „Веселочці” в цьому числі журналу. Також містимо паяцика Твоєї сестрички Христинки. Писанку вмістимо у великодньому числі. Як напишеш нову казочку, пришли нам. Вітаємо щиро Тебе, Твоїх сестричок, братіка й Твоїх батьків!

**
*

Цікавий лист від Ірини Квірмбах, учениці сьомої кляси школи св. Миколая в Чікаґо: Дорога Редакціє! Я вже кілька років передплачую „Веселку” і читаю її від першої до останньої сторінки, а деякі оповідання перечитую по кілька разів. Оповідання „Міні і Бринь” у „Веселці” за червень-липень м.р. таке цікаве, що я прочитала його три рази. Мені також дуже подобаються ілюстрації до віршів і оповідань. Бажаю всього кращого!

Відповідь Редакції: Дякуємо Тобі за гарну оцінку матеріялів, які друкуємо у „Веселці”. Це для нас важливе, бо з цього довідуємось, що наших читачів цікавить. Ілюстратори „Веселки” будуть вдоволені, що їх ілюстрації дітям подобаються. Привіт!

**
*

Дорогі учениці школи св. Миколая в Чікаґо — Христина Тарасенко, Марта Косарик, Оля Ґаляш, Христя Федак, Марія Маркевич, Оля Малейкий, Лариса Оленич, Марія Павлюк! Дякуємо за вірші, які Ви прислали до нашої Редакції. З них бачимо, що хочете писати по-українськи, описувати природу, вакації, шкільні зайняття, читати „Веселку”. Оля Малейкий написала віршика про свого котика, що вигідно й безтурботно живе собі в її домі, а Оксана Баторфальви віршика про песика Мушку. (Цей віршик уже був надрукований в листопадовому числі „Веселки” за минулий рік).

Писати вірші не так легко. Треба добре знати мову та закони віршописання, тобто поетики, і вміти підбирати рими. Наголоси в віршах мусять бути правильні. Попросіть своїх учителів, щоб на лекції української мови познайомили вас з основними правилами віршописання, а тоді подивиться, чи ті вірші, що ви написали, відповідають цим правилам. Працюйте над собою, і коли ви маєте поетичну обдарованість, напевно зможете писати гарні вірші!

Щирий привіт! — Редакція „Веселки”

ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода” заходами Українського Народного Союзу. Редаґує Колеґія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка роботи Б. Божемського

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi-monthly at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription $4.00 per year.
Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

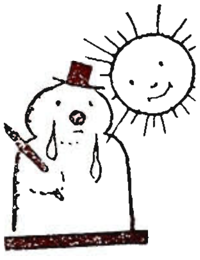
Ілюстрація на обкладинці:
Б. Боженський — „А вже весна, а вже красна...”

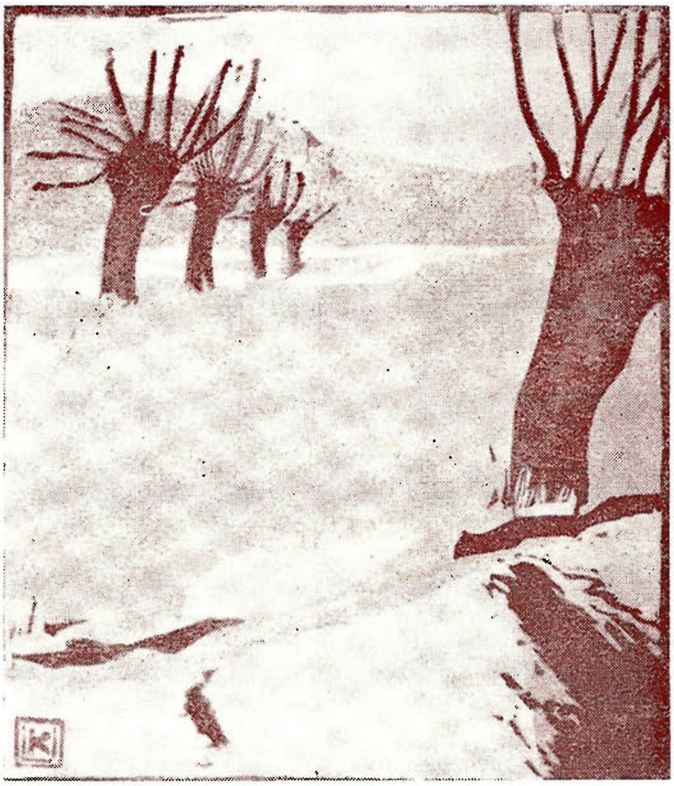
Алла КОССОВСЬКА

ПРОЩАВАЙ, СНІГУРКО!

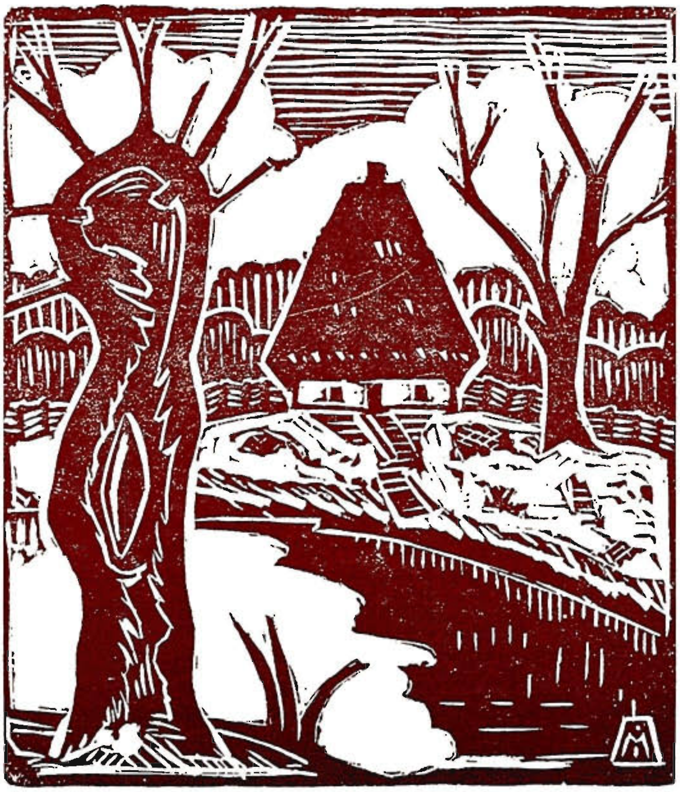
Розтопило сніг надворі,
Стало сонце припікать,
Ой, Снігурко, горе, горе,
Розтопило сніг надворі,
Вже пора й тобі зникать!
Красувалась ти всю зиму,
Білосніжна, чепурна,
А тепер, як хмарка диму,
Ти зникаєш з-під вікна.
Стала зовсім вже маленька,
Почорніла на виду,
Ой, Снігуронько бідненька,
Бачу я твою біду!
Сонячні зайці зі стелі
Пострибали по руці,
За вікном смішні й веселі
Розкричались горобці.
Та тобі ніщо не миле,
Бо прийшов тобі кінець.
Ось вже й ручка відлетіла,
Ручку дзьобнув горобець.
Дзеленчать струмки-дзвіночки,
Сонце дихає теплом.
Від Снігурки лиш горбочок
Залишився під вікном.
Ще й калюжка невеличка,
Як кришталь блищить вона,
І попискує синичка:
„Знайте всі, прийшла весна!"
Вітер дерева розбуркав,
Як весні зраділи ми!
Прощавай, моя Снігурко,
До наступної зими!

Пояснення-словничок: С н і г у р к а — снігова баба (snow-woman); к р а с у в а т и с я — пишатися красою; ч е п у р н и й — clean, orderly, neat; н а в и д у — на обличчі; п о п и с к у в а т и — потрохи пищати, тут: по-пташиному (to cheep, to peep).

П р о в е с н а
картина Олени Кульчицької

П р о в е с н а
Лінорит І. Микитина, учня студії П. Сидоренка в Торонті, Канада

БІЛЯ „ЗОЛОТИХ ВОРІТ"

У Києві залишилися останки оборонного муру, що давним-давно, ще за княжих часів, оточував місто. У мурі є місце, де була одна із в'їздових брам. Оце й є ті славні „Золоті Ворота". Біля муру — парк: на валах і по ярках ростуть дерева, кущі, прокладені доріжки, стоять лавочки. Улітку там відпочивають люди, граються малі діти, а їх матері та няні сидять на лавочках і наглядають за малятами.

Одного разу біля „Золотих Воріт" з'явився чоловік з великим альбомом під пахвою. Пильно дивився він на останки старовинного муру, то підходив ближче, то відступався назад — мабуть, вибирав місце, звідки йому було б найзручніше оглянути руїну.

— Якраз тепер найкраще освітлення! — сам до себе сказав маляр, глянув на сонце, що визирало з-над дерев, розкрив альбом, добув фарби й заходився малювати.

Був то славний поет і маляр, Тарас Шевченко.

На ту пору в парку не було людей. Насамоті найкраще малювати. Шевченко так захопився своєю улюбленою роботою, що, здавалося, забув цілий світ.

Раптом десь недалеко почувся дитячий плач. Спочатку Шевченко не звертав на нього уваги. Але плач не вгавав — ставав усе голосніший і жалісливіший.

— Якась дитина! — подумав Шевченко, відклав пензля і пішов валом поміж кущі, пильно розглядаючись.

Біля валу, у глибокому рівчаку, сиділа маленька дво- або трирічна дівчинка. Виглядала дуже затурбована. Приклала ручки до очей і жалібно плакала.

— Де ж її мати? — подумав Шевченко. — Чому не йде до неї? Ні, з нею не прийшла мати. Мама не загубила б дитяти. Воно, певно, прийшло сюди з нянькою та ще й недбайлицею, а та недогляділа, і дитина загубилася.

Шевченко спустився з валу в ярок і підійшов до дівчинки. Дівчинка подивилася на вусатого дядька ясними, повними сліз очима.

— Не плач, серденятко! — ніжно-лагідно промовив Шевченко, присівши біля неї.

Дівчинка не переставала плакати.

— Ну, чого плакати!? Стривай! Я тобі зараз іграшку зроблю — таку хоро-о-шу, хо-рошу!

І Шевченко добув з кишені листок паперу, склав його вчетверо, якось штудерно позагинав, і з паперу вийшла пташка з голівкою, дзьобиком, розпростертими крильцями й задертим угору хвостиком.

— Бачиш! — сказав Шевченко, усміхаючись.

Зацікавлена іграшкою дівчинка перестала плакати, поглядом уп'ялася в паперову пташку, а за хвилину вже й сама засміялася, коли добрий дядько поклав пташку на свого капелюха і, по-пташиному насвистуючи, смішно похитав головою то в один, то у другий бік.

Шевченко дуже любив дітей і знав, як їм приподобатися. Тепер паперовою пташкою він здобув собі довір'я дівчинки. Він дав їй подержати пташку, а за те дівчинка подала йому ручку. За хвилину Шевченко виніс її обережно по стрімкому схилі на вал, обтер хусточкою останки сліз на рожевім личку і промовив по-батьківськи:

— А де ж твоя няня? Де вона забарилася? Ану, гукнімо: ня-а-а-ню, де ти? де?

Дівчинка щось лепетала рожевими губками, але Шевченко, крім „мама" й „няня", нічого не зрозумів. Про малювання вже не було й думки. Сонце ховалося за дерева, і чудове освітлення старовинного муру зникало. Але Шевченко не зважав на це, не квапився малювати.

Він заніс дівчинку в те місце, де лежали його фарби, і посадив на свою квітчасту хустку. Забавляв її, як міг, давав бублика, показував живих горобчиків на гілках, песиків, що бігли біля своїх панів на ремінчиках, і голубів, що сріб-

ною хмаркою літали високо в повітрі. А няня не приходила...

Надійшов Шевченків товариш. Довідавшись, у чому справа, він подався в будинки за парком, розпитував, чи не пропала в кого дитина, але там про згубу нічого не знали.

— Якщо так, то підемо додому й повідомимо поліцію, — сказав Шевченко і додав з усмішкою: — А коли мати не знайдеться, то я матиму дочку й виховуватиму її...

Шевченко взяв дитину, а товариш — фарби й альбом, і обидва рушили в сторону своєї кватири.

Недалеко Софіївського собору з бічної вулички вибігла жінка. На її обличчі вимальовувався переляк. Побачивши Шевченка з дівчинкою на руках, вона сплеснула руками й чимдуж кинулася їм назустріч.

— Це певно мати! — сказав Шевченко і подав їй дитину.

Мати вже знала, що нянька не допильнувала дитини, і оце сама, дуже затурбована, бігла її розшукувати.

Вдоволений, що все щасливо закінчилося, Шевченко з усмішкою слухав слова подяки зраділої жінки.

Того дня картина „Золотих Воріт” так і залишилася недомальованою.

П о я с н е н н я - с л о в н и ч о к : н я н я — пестунка, жінка, яка опікується малою дитиною (nurse, governers, baby sitter); м а л я — маленька дитина (baby); р у ї н а — залишки давньої будівлі (remains); в г а в а т и — переставати (to stop); я р, я р о к — заглибина в землі (hollow); с е р д е н я т к о — пестлива назва для дитини чи дорогої особи (honey); с т р и в а т и — чекати, ждати (to wait); у п'я с т и с я поглядом — задивлятися, вдивлятися (to stare at, to look fixedly at); з а б а р и т и с я — запізнитися, затриматися надовго (to be late, to detaine, to delay); г у б к и — устонька (lips); л е п е т а т и — жебоніти, швидко по-дитячому говорити (prattle, bable); к в а п и т и с я — поспішати (to hurry); ч и м д у ж — негайно, швидко (right away); з а т у р б о в а н и й — занепокоєний, схвильований (upset, worried).

Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрація П. ХОЛОДНОГО*

АНГЕЛЬСЬКІ ОЧІ

Відмовляла Галочка в покорі
З мамою молитву перед сном,
А на Галю мерехтливі зорі
Із небес дивились у вікно.

„Мамочко моя, чиї це очі,
Гей, чиї це, тихі та ясні
Так ласкаво-любо серед ночі
З-за вікна всміхаються мені?”

„Це, дитино, ангелики Божі,
Що злітають з Божого стола
І стоять всю нічку на сторожі,
Щоб спокійно спати ти могла.

А як завтра збудишся, дитинко,
Ти подумай, донечко, над тим
І подякуй щиро добрим вчинком
За опіку ангелам святим!”

(Ілюстрації Б. Певного)

Було це в давні часи, коли індіяни не знали вогню. Чули тільки, що сила його незвичайна: проганяє холод, у темряві світить, а їжа від вогню стає смачнішою. Стільки й знали про вогонь. Аж оце до індіянського табору прилетіла неждано дивна птиця. Її крила багряніли, наче зоря вечірня, а довгий хвіст палав червоно-синіми блисками жару-вогню. Очі в птиці були теж незвичайні — великі, розумні, наче очі людини.

Побачив птицю старий індіянин, ловець. Схопився з землі й побіг за птицею, щоб її зловити. Птиця кружляла над ним, а потім сіла на галузі, майже над головою індіянина. Він підняв руки вгору, щоб зловити птицю, і тоді відчув дивне життєдайне тепло, що сплрвало від неї. Незмірно здивований тримав руки, підняті вгору, і, хоч не міг досягти птиці, стояв нерухомий.

Побачили індіяни старого ловця, збіглися довкруги нього і здивовано дивилися. Тоді вогниста птиця промовила до них людською мовою:

— Я — жар-птиця, посланець вогню. Прилетіла до вас, щоб принести вам світло й тепло — щоб могли ви зогрітися в холодні дні, щоб могли сидіти при теплих вогнищах, готувати на вогні їжу і роз'яснювати світлом темряву ночі. Приношу вам вогонь.

Змахнула жар-птиця своїм вогнистим хвостом, і посипалися з нього золотисті іскри.

— Вогонь приносиш? — запитала найстарша жінка племени. — А як ми його дістанемо від тебе? Скажи, чарівна птице!

— Візьміть соснову тріску і діткніться нею мого вогнистого хвоста. Тоді тріска загориться, і вогонь назавжди залишиться у вас. Але знайте, що ніколи не зможе здогонити і зловити мене той, хто будь-коли вдіяв щось негідне, погане, нечесне. А тепер, коли вже маєте в руках довгі сповнені живиці тріски, здоганяйте, ловіть мене!

Кинулись індіяни в погоню за жар-птицею. А вона то сідала на гіллі дерев, то неслася понад скелями, то кружляла низько над долиною, де таборувало індіянське плем'я. Ніхто не міг її зловити. Коли один молодий войовник ось-ось був діткнувся вогнистого хвоста, птиця знялася вгору і сказала:

— Ні, ти не зловиш мене! Ти лютий і самолюб! Даремно ганяєшся за мною!

— То я тебе зловлю, вогниста птице! — скрикнула тоді одна жінка. Вона, сильна й метка, швидко помчалась за птицею.

— І ти мене не зловиш! — промовила птиця, сівши на високій галузі. — Не зловиш, бо в тебе язик поганий — ти ніколи правди не говориш.

— Отож, я спробую! — відізвався старий войовник. — Прилети ближче, вогняна птице!

— Ні, і ти мене не зловиш і не здобудеш вогню, бо ти підступом, нечесно забрав у брата свого найкращі стріли до лука.

— Хто ж із нас зможе дістати вогонь? Чи взагалі дістанемо його? — стали питати індіяни.

— Не знаю, — сказала птиця. — Може й не дістанете, якщо не буде між вами нікого гідного.

І змахнула птиця вогняними крилами, знялася вгору і злинула на сусіднє дерево. А з недалекого шкіряного віґваму вийшла молода дівчина. Глянула захоплено на жар-птицю, і сумом сповилося її обличчя.

— А ти не хочеш здобути вогню? — спитала її вогниста птиця.

Дівчина сумно заперечила головою.

— Я напевно теж негідна — нічого доброго досі не зробила. І не маю часу щось добре робити. Мушу доглядати свого старого батька, що його буйвол поранив на полюванні.

І сказала тоді жар-птиця:

— Отож, це, власне, ти, що робиш добро! Любиш старого, хворого батька і доглядаєш його. Візьми соснову галузку з живицею — дістанеш вогонь від мене!

І злинула птиця зовсім низько, щоб дівчина могла запалити від її вогненного хвоста гілку з живицею. Загорілася гілка ясним і гарячим полум'ям . . .

З того часу індіяни дістали назавжди вогонь. Так вірять і розказують індіяни племени папаґу в Північній Америці.

За індіянською леґендою
переказав Б. Данилович

ПРО СЛАВНОГО СПІВАКА МОДЕСТА МЕНЦІНСЬКОГО

Оперовий співак-тенор Модест Менцінський належав до визначних українських мистців, що вславилися не тільки на рідній землі, але й поза її кордонами.

Народився він 29 квітня 1875 року в селі Новосілках, коло міста Перемишля. Його батько Омелян був священиком. Мати походила з родини Носалевичів. З цього роду походив також визначний співак, Олександер Носалевич, що виступав у німецьких оперових театрах Вісбадену й Відня.

Модест закінчив гімназію в Перемишлі. Потім вступив до духовної семінарії, щоб стати священиком. У гімназії та в семінарії співав на концертах і гарним голосом звернув на себе увагу знавців співу. Вони порадили йому вчитися співу, щоб колись стати справжнім співаком.

У Німеччині в місті Франкфурті над Майном була добра консерваторія. Туди поїхав молодий Менцінський і став учитися сольоспіву.

Закінчивши навчання, виступав в операх і здобув великі похвали. Його запросили на виступи в оперовому театрі Стокгольму, що є столичним містом Швеції. Там він співав кілька років. За свій мистецький спів одержав від шведського короля почесне звання „королівського співака".

Пізніше виступав Менцінський і в інших оперових театрах — у Львові, Кельні та в цісарськім місті Байройті. Там був театр, збудований спеціяльно для того, щоб ставити музичні драми-опери композитора Ріхарда Ваґнера. У старшому віці вернувся Менцінський до Стокгольму, де жила його сім'я. Тут відкрив школу співу. У Стокгольмі проживав до своєї смерти, до 11 грудня 1935 року.

Хоч Модест Менцінський проживав поза Україною, він ніколи не забував про свій рідний край і нарід. Часто приїздив із закордону відвідати родину, друзів або й виступити з концертами українських пісень. В Україні він співав пісні Миколи Лисенка, Дениса Січинського, Ярослава Лопатинського, Станислава Людкевича, Василя Барвінського, Остапа Нижанківського та інших наших композиторів. З великим мистецьким чуттям виконував також українські народні пісні. На його концерти з'їжджалися люди навіть з подальших сторін, щоб послухати чудовий голос мистця, що здобув уже велику славу на чужині. Українські пісні співав Менцінський не тільки на батьківщині, але також на чужині. Так ознайомлював чужинців з нашою музичною культурою.

На жаль, за тодішніх часів техніка награвання музичних творів на грамофонні платівки ще не була така розвинена, як тепер. По смерті Менцінського залишилося небагато платівок із звукозаписом його пісень. Тому тепер не маємо можливости почути голос цього славного співака хоч із грамофонних платівок.

Осип Залеський

Пояснення-словничок: **гімназії — загальноосвітні школи в Европі, яким відповідають в Америці чи Канаді 5-8 кляси початкової школи та 1-4 кляси середньої школи (high school); консерваторія — музична школа найвищого ступеня (conservatory, Academy of Music); столичне місто — столиця (capital).**

Г. ЧОРНОБИЦЬКА *Ілюстрація Ю. КОЗАКА*

ДОБРЕ РУКИ ПОМИЛА

Доню! Ручок не помила,
а вже коржика вломила?
І до столу хочеш сісти.

Як ти будеш кашку їсти?
В тебе ж пальчики й долоні
від пісочку аж червоні.

Доня руки мила, мила,
білу піну з мила збила,
і водички не жаліла.
Як помила, аж зраділа.
Поспіша до столу сісти
полуниці й кашу їсти.

Пояснення-словничок: **к о р ж — рід печива (flat-cake); п о л у н и ц і — рід великих суниць (strawberries).**

ХЛОПЧИК І ГОРОБЧИК

Вранці Горик на городик хутко з хати вибігає. Свиснув хлопець раз і вдруге, потім голосно гукає:

— На даху не бачу птаха. Де цвірінькало літає? Де, горобчику, твій схов? Агов! Агов! Агов! Сьогодні день ясний, погожий, аж на весняні дні похожий. І вітер віє не холодний.

Горобчик охнув:

— Я голодний. Дідусь оббризкував рослини: вже волохата гусінь гине, дрібненькі мухи та жучки і ситі, грубі хробачки — усе, усе сьогодні хворе. Немає їжі, птахам горе.

— Не плач, горобчику хороший, в кишені маю я горошок.

— То сип гороху на дорогу! Будь ласка, друже, сип потроху.

Покотився горох: торох-торох-торох!

Радіє горобчик: „Цвірінь! Тьох-тьох! Цвірінь! Тьох-тьох!

Г. Ч.

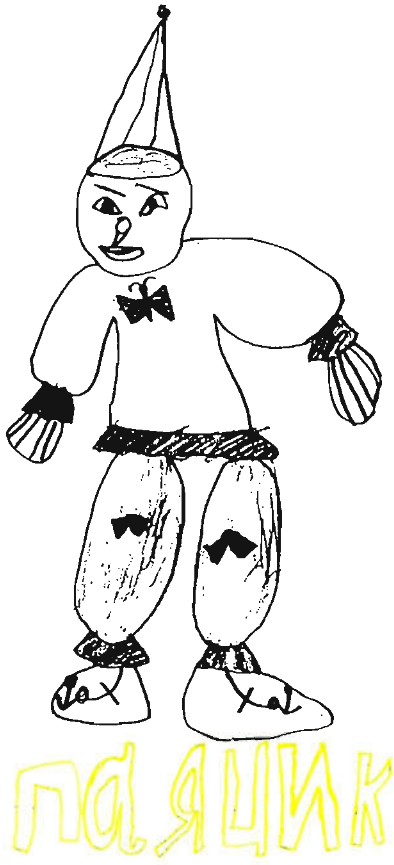

Рисунок Христинки Мазяр, 5 років, Торонто — Канада.

КУТОК ЮНИХ АВТОРІВ

МИШАЧА СІМ'Я

(Ілюстрація авторки)

У широкому, розлогому степу була нірка, Ця нірка вела в підземелля. У підземеллі сім'я мишок побудувала собі житло. Мишача сім'я складалася з п'яти членів: мама Сіромишка, тато Мишур, діти — Скоробіг, Бурий і Ква. Мама Сіромишка доглядала хатку, варила й прибирала. Тато Мишур здобував поживу й приносив її додому. Скоробіг був уже більшенький і доглядав маленьку Ква й братіка Бурого. Бурий був молодший від Ква.

Мама Сіромишка вчила свою доню Ква, кого треба берегтися.

— Бережися кота, — говорила вона донечці. — Він живе на людській фармі недалеко звідси. Це жахливе створіння полює на нас, степових мишок, а спіймавши бавиться нами, поки не згинемо в муках. Кіт дуже великий і має довгий пухнатий хвіст. Він голосно нявкає. Він дуже небезпечний.

Вуж також небезпечний. Він без рук і без ніг, але дуже довгий і швидкий. Живе в лісі і вміє плавати. Подібна до вужа гадюка, або змія, також наш ворог. Вона отруйна. Люди також бояться змії, бо її укус спричиняє смерть.

— Чи ми, мишки, крім цих ворогів, маємо ще яких? — спитала Ква.

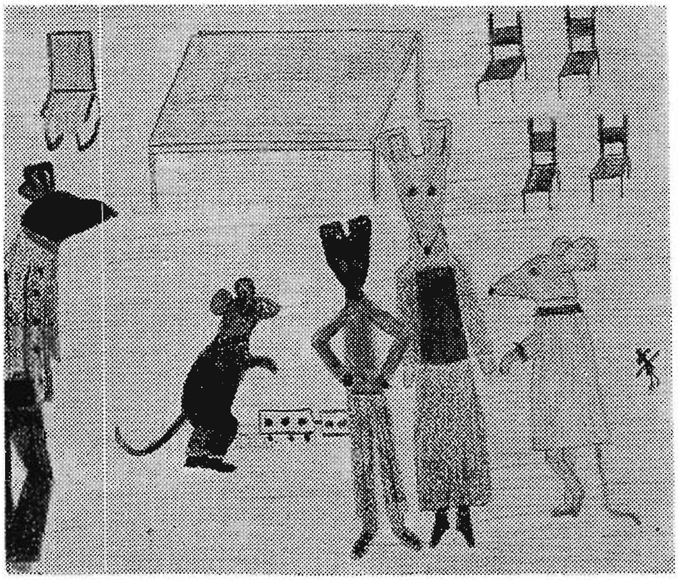
— Так, доню, — відповіла мама. — Багато. Ось орел . . .

Мама-мишка Сіромишка не могла докінчити, бо хтось застукав у двері. Вона відчинила і в хату вбіг задиханий Мишур.

— А де Скоробіг? — спитала Ква.

Тато Мишур відповів: — Донечко, вже північ, тобі пора йти спати.

— Тату, прошу мені сказати, що сталося Скоробігові? — домагалася Ква.

В очах Мишура появилися сльози.

— Сова його з'їла, — сказав, плачучи. — Я насилу втік.

Мама Сіромишка заридала, а Ква спитала батька:

— А що таке сова, тату?

— Сова, це великий хижий птах, що полює на мишей, жаб, вужів, пташат та на інші дрібні створіння, — відповів Мишур. — Сова дуже поганий птах з великими очима. Вона спить удень і полює ночами. Вона голосно кричить, а її очі світяться в темряві.

Хоч було вже дуже пізно, Ква неохоче пішла спати. Так сумно закінчився день степових мишок.

Ірка Мазяр, 10 років
Торонто, Канада

МІНУС

За моїх молодих літ (а я проживала їх в Україні) шкільна наука була трохи йнакша, ніж тепер. От, наприклад, коли школярі вчилися рахувати й відіймали одне число від другого, то все говорили „мінус": — Шість мінус два — чотири.

Та в нашому домі був ще інший Мінус — такий, що його треба писати з великої літери. То був малий кудлатий песик з породи „шпіців". Був увесь білий, тільки очка й носик чорніли, мов два вуглики.

Назвали його Мінусом зовсім випадково. Коли його вперше принесли до нашого дому, діти писали шкільну задачу з рахунків і все повторяли: мінус, мінус! А песеня на те гавкнуло смішним тонесеньким голоском. От ми й назвали його Мінусом.

Я дуже любила Мінуса. Інші діти теж. Його часто мили, і тому він був завжди чистенький та гарно причесаний. Ох, як Мінус любив, коли його чесали!

Не раз батько говорив: — Мінусе, може б ми тебе причесали?

Мінус дуже радів, ставав перед батьком на задніх лапках і гавкав, ніби потакував: — Авжеж, чешіть, будь ласка!

— Ну, то біжи й попроси в господині гребінця!

Слово „гребінця" треба було вимовити з притиском, часом і кілька разів. Думаєте, що Мінус не розумів? Він утішно біг до нашої мами, ставав перед нею дибки й гавкав, скоса поглядаючи на батька, щоб можна було догадатись, що він від батька посланець. Коли діставав гребінця, ніс його в зубах до батька, поблискуючи веселими чорними очима.

Мінус дуже любив грітися на сонці — зовсім так само, як наша бабуня. Одного осіннього дня бабуня сиділа на стільчику проти сонця й ладнала внуччину суконочку. Мінус сидів навпроти бабуні і ввесь час вдивлявся в неї. Йому теж хотілося погрітися на стільчику, бо там було тепло і м'яко. Коли бабуня закінчила ладнати й узялася за іншу роботу, Мінус утратив терпець, став перед бабунею на задні лапки й почав тихо, жалісно погавкувати.

— Він хоче, щоб його пустили на стільчик! — пояснила мені бабуня.

І справді, коли бабуня встала із стільчика, Мінус скочив туди, покрутився кілька разів кругом себе й ліг вдоволений.

Часом Мінус підходив до мами і просив, щоб його взяли на коліна.

— Ні, не візьму, бо ти мені забрудниш спідницю! Іди, принеси фартуха! Фар-ту-ха, знаєш?

Чому б не знати? Мінус стягав з лави фартуха і приносив його в зубах мамі.

Часом уранці, як мій старший брат ще лежав у ліжку, Мінусові кортіло біля нього погрітись. Коли його не пускали, Мінус хитрував: підбігав до вихідних дверей і починав проситися надвір. Брат уставав, щоб випустити його, але Мінус чимскоріш біг назад і вискакував на ліжко.

Під час обіду, бувало, хтось згадував про песика: — А де ж то наш Мінус? Немає Мінуса!

— Гав! — відзивався песик з-під стола й вибігав на середину кімнати.

Мінус дуже радо ходив з батьком по вулицях містечка або супроводив дітей на прогулянку. Але часом нам ніяк було брати Мінуса, і тоді собачка мусів почути гірке слово: — Мінусе, ти з нами не підеш! Не пі-деш!

Тоді Мінус страшно ображався, залазив під софу й там тихо сидів. Коли б хто міг заглянути в його серце, та напевно знайшов би там повно жалю і смутку.

Раз батько відмовився взяти з собою Мінуса, і пес ображено поліз під свою софу.

— Ну, Мінусе, бувай здоров, дай лапку, бо я вже йду!

Мінус не відзивався й не вилазив з-під софи. Щойно коли ми всі почали його дуже просити, виповз із свого сховку і з виразною неохотою подав лапку. Але його неохота довго не тривала, бо Мінус мав вірне серце і щиро любив усю нашу родину.

Такий то цікавий і розумний, а часом і примхливий був наш Мінус.

За Галиною Піндигук
переказав Р. З.

Пояснення-словничок: **з притиском** — вимовляючи чітко, виразно (expressively); **ставати дибки** — на задні ноги, а передні підносити вгору (to rear, to prance); **поглядати скоса** — to eye one askance; **терпець** — терпеливість (patience); **фартух** — apron; **лава** — bench; **хитрувати** — to dodge about, to act craftily; **примхливий** — whimsical, capricious.

ШКІЛЬНА РАДА УККА, ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ КАНАДИ Й ШКІЛЬНА РАДА АВСТРАЛІЇ ПОРУЧАЮТЬ „ВЕСЕЛКУ" ШКОЛАМ УКРАЇНОЗНАВСТВА

МОРСЬКЕ СТРАХОВИЩЕ

Стояла гаряча літня пора.* Тато вернувся з роботи і не встиг в'їхати в ґараж, як ми всі з'юрмились біля нього й почали просити один поперед одного, щоб повіз нас на пляж.

— Та цитьте! Не кричіть усі разом! — гукнув тато. — Я нічого не зрозумів з вашого крику. Хай хтось один розкаже, чого ви хочете!

Ми всі хором проспівали: „Хочемо до моря!" Тато, за звичкою, почухав потилицю і сказав:

— Побачимо, як ви себе вестимете коло столу . . .

За столом усі ми були, як ангели: їли все, що мама подавала, не плямкали губами, а наприкінці чемно подякували за обід. Мама не могла втриматись і час від часу сміялася.

— Ну, добре! — сказав нарешті тато. — Ідіть, збирайтеся швиденько!

За хвилину всі вже сиділи в авті.

— А їжу забули! — стурбовано скрикнула мама.

— Я вже про це подбала, — сказала Катря.

— Алеж і хитра в нас дочка! — засміявся тато, підморгуючи мамі.

Приїхали до моря. Тато й Катря добрі плавці, і тому зразу поплили на глибоку воду. А я з мамою купався біля берега. Та швидко мама змерзла й пішла до авта погрітись. Я поплив до каменя, що стирчав з води недалеко від берега. Там було глибоко. Тримаючись каменя, я бовтав ногами.

Час від часу ніби якісь водорості лоскотали мої ноги. Та раптом ті водорості обплутались навколо моїх ніг. Я злякався, хотів був поплисти до берега, але водорості мене не пускали. Я хотів їх відірвати рукою, але намацав щось слизьке і пружне.

— Тату! Тату! — закричав я, але тато, подумавши, що я його кличу, щоб вилазив з води, завернув і помалу поплив до берега.

Тим часом мої ноги щось стискало дедалі дужче, і вони почали терпнути. Лише камінь, за який я тримався, не давав мені опуститись у воду. Щось пекло мої ноги й жалило, мов кропивою.

Я ще більше перелякавсь і з усієї сили крикнув татові, щоб рятував мене. Мене охопив жах, коли оте щось почало тягнути мене під воду. Саме в той час тато, думаючи, що мене схопили судороги, схопив мене попід руки і посадив на камінь. І тоді ми побачили, що, обкрутившись навколо моїх ніг, висів восьминіг. Тато швидко добрався зі мною до берега, схопив камінь і почав бити ним гидку потвору по голові.

Морський хижак крутився і мотав лапами, мов гадюками. Навколо нас зібралося багато людей. Кілька лап ще міцно трималося моїх ніг. Хтось допоміг татові відірвати ці гидкі лапи, що присмоктались до мого тіла.

Коли мама вернулася від авта, хижак уже був нерухомий. Вона жахнулась і сплеснула руками.

Я сидів і розтирав свої ноги. Тато приніс торбу, поклав у неї морську потвору і сказав:

— Це досить великий восьминіг. Кожна його лапа не менше як п'ять футів завдовжки.

Коли ми приїхали додому, тато вніс восьминога в хату і, усміхаючись, звернувся до бабусі:

— Ну, мамо, варіть вечерю!

Бабуся глянула й зойкнула: — Та це ж те страхіття, що я бачила в акваріюмі в Розбаді! Заберіть його геть звідси!

Ми відрізали від восьминога кілька приссавок і поклали в спирт, щоб наші знайомі бачили, яку страшну потвору ми перемогли.

Юрко Ткач, 13 років
учень I курсу школи українознавства ім. Франка в Саншайні, Австралія

Пояснення-словничок: **З'юрмитися — зібратися в громаду; потилиця — back of the head; плямкати — to champ; плавець — swimmer; водорість — water plant; слизький — viscous, slimy; пружний — elastic; терпнути — to grow stiff; восьминіг — octopus; судорога — корч (spasm, convulsion); мотати — махати сюди й туди; приссавка — sucker.**

* **В Австралії літо припадає на наші зимові місяці.**

БАЛЬ ЛЯЛЬОК

Раз унічку я збудилася, дивлюсь, а в хатці моїх ляльок гості. Світла світяться, музика грає, всі танцюють, всі веселі.

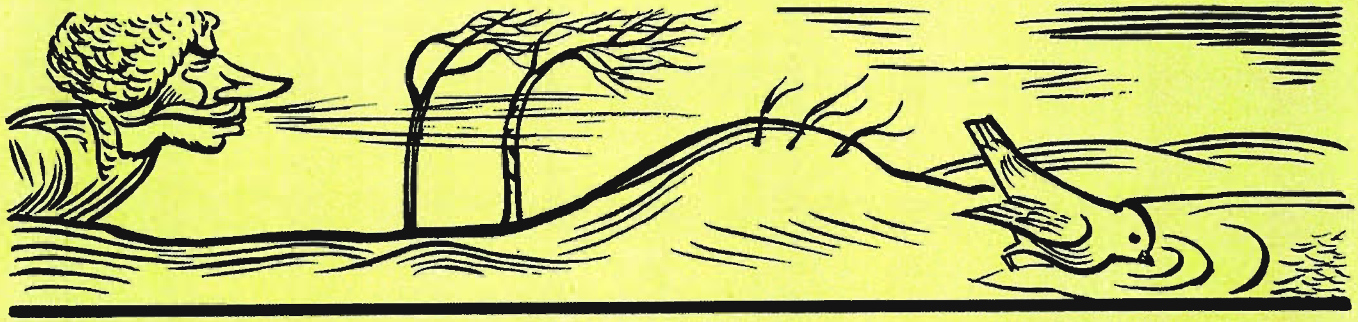
Потім посідали, п'ють чай, їдять смачні речі, розмовляють.

О, я хотіла б бути лялькою, тоді б я могла піти на баль . . .

Арета Підгородецька, 10 років.
Угениця 3-ої кл. Нюпортської Рідної Школи ім. Т. Шевгенка, Австралія.

Слова: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ*

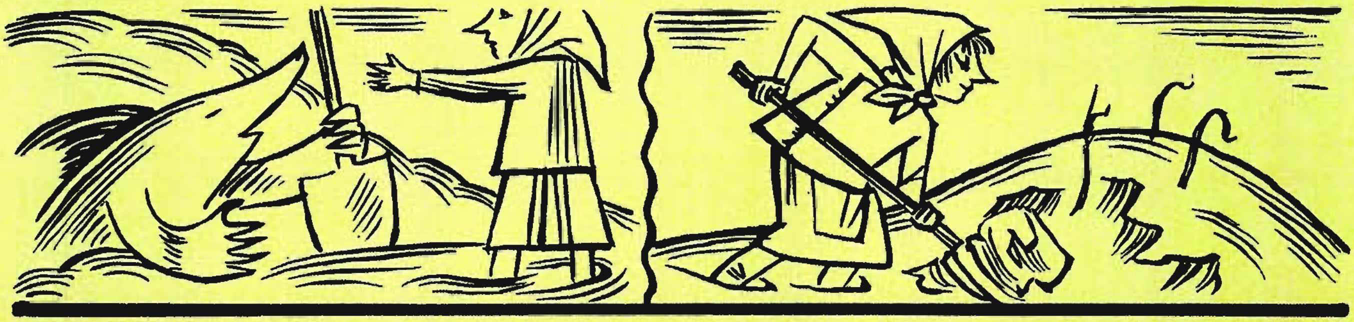
ГОЦА ДРАЛА

Спали тихо на луці
Три маленькі корінці.

Хоч Вітрило гу-гу-гу,
Тепло їм було в снігу.

Ось і березень настав,
Сніг потрохи вже розтав.

Каже Гоца: „Годі спати!“
Пошукала десь лопати . . .

Ну ж копати на луці,
Там, де спали корінці.

„А, добридень вам, панове!
До весни усе готове!“

Так то наша Гоца мила
Ті корінчики збудила.

Не минули дві-три днини —
Виросли із них билини.

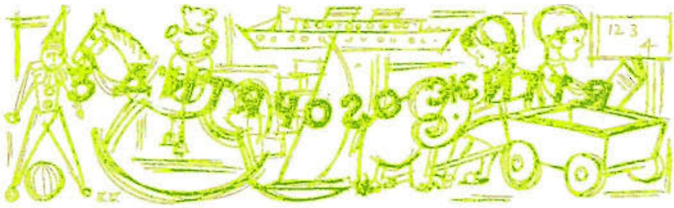
На билинках вже й квітки
Показали пелюстки.

Звірі, птахи позбігались,
Пролісками любувались.

Почали птахи веснянку —
Танув сніг безперестанку.

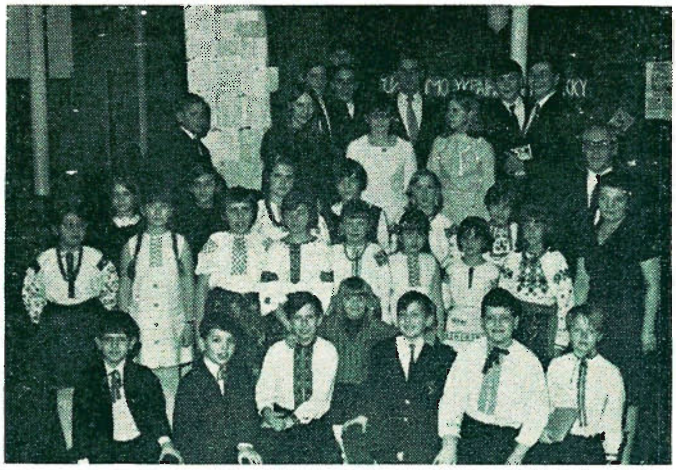
Ґномик на пеньочок став,
„Буде вже весна!“ — сказав.

СВЯТКОВІ СХОДИНИ ДИТЯЧОГО ГУРТКА КНИГОЛЮБІВ НА БРОНКСІ, Н.Й. І ЗУСТРІЧ З ПИСЬМЕННИКОМ Л. ПОЛТАВОЮ

Редакція „Веселки" отримала такий допис з діяльности Дитячого Гуртка Книголюбів на Бронксі, Н.Й.:

Наш Дитячий Гурток Книголюбів влаштував 4-го лютого ц. р. святочне закінчення першого року діяльности. З тієї нагоди відбулася зустріч Гуртка з поетом і письменником Леонідом Полтавою. Голова групи Юрко Раковський привітав п. Полтаву, батьків і гостей та відчитав програму сходин.

Спільна світлина членів Дитячого Гуртка Книголюбів на Бронксі, Н.Й. У другому ряді направо опікунка Гуртка п-ні І. Іванчишин, за нею поет Л. Полтава.

Річні звіти з діяльности склали — секретарка Марта Іванчишин, скарбник молодшої групи Володимир Миськів і скарбник старшої групи Ігор Раковський. Гурток нараховує 33 члени, відбув 8 сходин, на яких прочитано й обговорено 11 книжок. На видавничий фонд ОПДЛ Гурток склав з власних засобів 7 долярів. За час однорічної діяльности Гурток влаштував три прилюдні виступи й відбув зустріч з письменницею Лесею Храпливою й редактором „Веселки" Володимиром Барагурою. Дописи до „Веселки" про життя й діяльність Гуртка написали Ігор Раковський і Ліда Гошовська. Гурток має власну бібліотеку, в якій є 20 книжок, і закуповує нові видання. Так само під час кожних прилюдних сходин Гуртка відбувається продаж дитячих книжок.

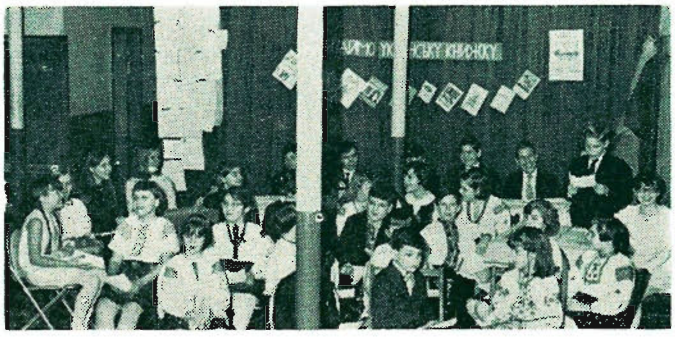
Після відчитання протоколів Роксоляна Миськів продеклямувала вірш-щедрівку Л. Полтави „Пісня Василинки", а мелодію до неї, укладу композитора Василя Овчаренка, відіграла на піяніні Марта Кандюк.

Молодша група читала уривок з оповідання Марка Вовчка „Сестричка Мелася", а старша група — оповідання з боротьби УПА, яке написав Л. Полтава п. н. „Найменший вояк". У гутірці члени Гуртка висловили свої побажання до дитячих письменників. Діти бажали б мати більше книжок з пригодницькою, історичною, біографічною й природознавчою тематикою, а також з ділянки наукової фантастики та техніки.

Молодша група читає уривок із „Сестрички Меласі" М. Вовчка

Присутні з увагою вислухали слова п. Л. Полтави, який похвалив Гурток за його працю й гарні успіхи та обіцяв передати побажання дітей дитячим письменникам. Потім поет прочитав кілька своїх віршів („Водицямандрівниця", „Дід Мороз", „Два Петрики" та про гусок, що санкувалися) і відіграв на фонографі хорову партію з своєї музичної п'єски „Вовк в овечій шкірі" у виконанні філядельфійського дитячого хору. Музику до цієї п'єски написав композитор Василь Овчаренко. Поет подарував до бібліотеки свою найновішу книжечку „Малий індіянин" з автографом. Потім батьки купували дітям ці книжечки, а автор давав їм автографи на пам'ятку.

Спільне читання оповідання Л. Полтави „Найменший вояк".

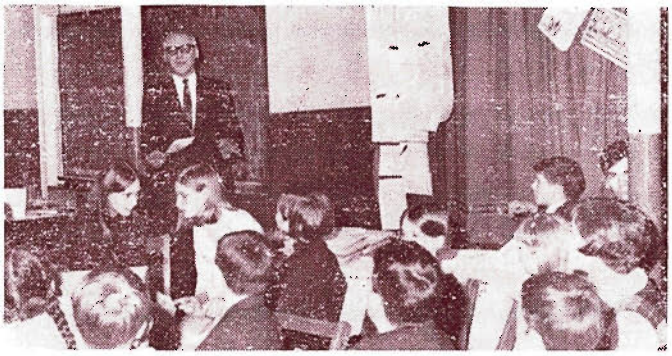
На закінчення сходин кожний член отримав гарно підписану книжечку від 82-го Відділу Союзу Українок Америки на Бронксі. Тим, що прочитали понад десять книжок, це була нагорода за пильність, а іншим — заохота більше читати українські дитячі книжки.

Найбільше книжок у цьому році прочитали: з молодшої групи — М. і Р. Іванчишини, Ліда й Ляриса

(Закінчення на стор. 14-ій)

Стасеви, Р. Гошовський, П. Цегельська і М. М. Гніздовська. Зі старшої групи: С. і Г. Цегельські, П. і Р. Миськови, Л. і Д. Головські, І. і Ю. Раковські, О. Халупа, М. Ґонко.

Зустріч закінчилася спільною світлиною й забавою.

Поет Леонід Полтава читає дітям свої твори. Тут він звертається до дітей, щоб докінчили його вірш-недомовку.

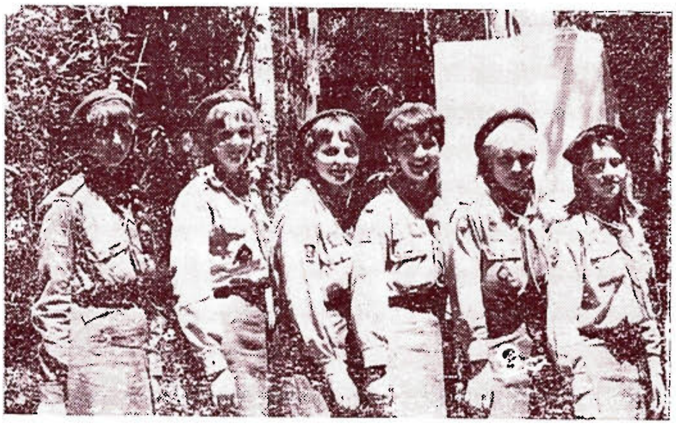
Імпрезою проводила опікунка Гуртка п-ні І. Іванчишин, виховна референтка 82-го Відділу Союзу Українок Америки на Бронксі, при якому Гурток існує.

Серед гостей була представниця Окружної Ради СУА, Н.Й., п-ні Л. Котлярчук, мистець-маляр Я. Гніздовський, який виконав ілюстрації до „Сестрички Меласі" та „Малого індіянина" й редактор „Веселки" В. Барагура.

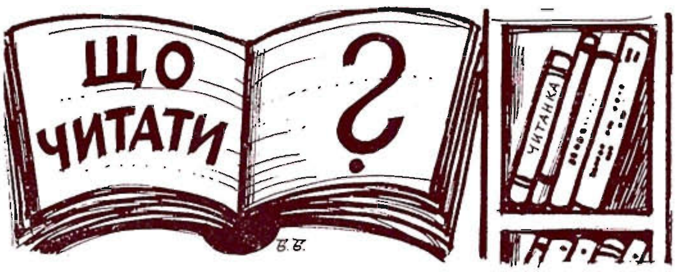
Володимир Миськів,
Скарбник Гуртка Книголюбів, Бронкс, Н.Й.

Від Редакції: Про Гурток Книголюбів на Бронксі ми вже двічі писали у „Веселці". Ставимо його за приклад нашим читачам і заохочуємо їх просити своїх батьків, виховників та вчителів заснувати такі гуртки по інших місцевостях.

ГРУПА ПЛАСТУНОК З ДІЛІНДЖЕНУ ТА БАЛЛАРАТУ НА ПРОГУЛЯНЦІ

Ці усміхнені, залиті сонячними променями личка належать пластункам з Ділінджену та Балларату (Австралія), які пішли на прогулянку в ліс. Зліва направо стоять (вони не подали своїх прізвищ): Ірена, Люда, Люба, Орися, Віра, Ганнуся. Браві дівчатка, правда?

ПОДОРОЖ АВТОМ У МИНУЛЕ УКРАЇНИ

Олесь Кузишин, 9 років, з Ню Йорку прочитав книжку Лесі Храпливої „Чародійне авто" і ділиться своїми думками з читачами „Веселки". Він пише:

„Дорога „Веселко"! Мені дуже подобається книжка Лесі Храпливої „Чародійне авто". В книжці розказується про двох хлопців пластунів-новаків Ростика і Костика, що мандрували чародійним автом по Україні.

Спершу заїхали вони до дуже давньої доби, коли ще жили динозаври. Потім опинились у трипільській добі. З розгону авто побило гарно розмальовані горщики, що сушилися на сонці. Засоромлені хлопці пішли в хату перепросити господарів. Далі заїхали в державу князя Володимира і мали там бути хресними батьками отрокам воєводи Путяти, але мусіли чимдуж від'їхати, бо поганський жрець божка Перуна хотів їх убити.

Як опинились у державі галицького князя Данила, вдалося їм врятувати від розбишак корону, якою князь Данило мав бути коронований.

Переїхавши чародійним автом декілька століть, хлопці попали у хвилі Дніпра, звідки витягнули їх за чуприни козаки, як також врятували їхнє авто. Вдячні хлопці помогли військові гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного здобути турецьку ґалеру.

В дальшій мандрівці чародійним автом Ростик і Костик заїхали до Переяслава, якраз у той час, коли гетьман Богдан Хмельницький мав укласти з москалями угоду. Ростик і Костик на колінах просили гетьмана не миритися з москалями, запевняючи, що вони не додержать слова. Один з москалів хотів був убити хлопців, але полковник Іван Богун врятував їх від смерти.

В добі гетьмана Івана Мазепи Ростик і Костик мали цікаву зустріч з Грицьком Орличенком, сином Пилипа Орлика.

Тут хлопці розлучилися. Костик поїхав з Грицьком доручити шведському королеві Карлові XII листа від гетьмана Мазепи, а Ростик зостався з козаками.

Після пригоди з москалями Костик з Грицьком заїхали чародійним автом на Сибір, де зустрілися з Тарасом Шевченком. Костик пізнав поета, бо не раз бачив його портрет. Костик сказав Шевченкові, що всі пам'ятають його і ставлять йому пам'ятники. На прощання Шевченко написав Костикові в записнику відомий вірш „Учітеся, брати мої".

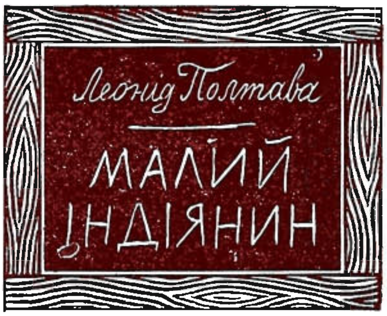
Згодом Костик і Ростик поєдналися знову. Натиснувши чарівний ґудзик авта, вони заїхали 22 січня 1918 року на Софіївську площу в Києві, якраз в той час, коли проголошували самостійну Україну.

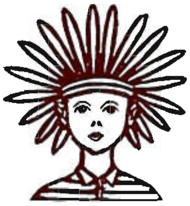
Ще багато пригод пережили Ростик і Костик, поки повернулися додому.

Я маю багато книжок, але ні одна не є так чудово ілюстрована, як „Чародійне авто". Ці малюнки виконав відомий маляр Петро Андрусів.

„МАЛИЙ ІНДІЯНИН" і „КВІТКА ЩАСТЯ"

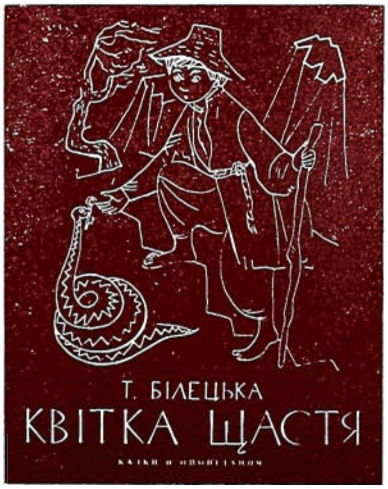
На книгарських полицях появилися дві нові книжечки для дітей: віршована поема „Малий індіянин" Леоніда Полтави з ілюстраціями Якова Гніздовського і збірка казок та оповідань Теклі Білецької „Квітка щастя" з ілюстраціями Галини Мазепи. Обидві книжечки повинні знайти собі місце в домашніх бібліотеках юних читачів, у бібліотеках шкіл українознавства, молодечих організацій — Юного СУМА й пластового новацтва та в бібліотеках Дитячих Гуртків Книголюбів.

У поемі Л. Полтави малий український хлопець розповідає про себе, як то він занудився вдома насамоті під час гарячого нюйоркського літа й, перебравшись за індіянина, з рушницею через плече подався в мандрівку. Зразу йшов вулицями міста, потім поїхав підземкою, врешті кораблем дістався на самітній острів і пережив тут ніч повну страхіть. А які це були страхіття й як закінчилася мандрівка й пригоди малого індіянина — про це розкаже книжка.

„Малий індіянин" напевно сподобається дітям так, як і інші вірші, оповідання та п'єски Леоніда Полтави, які появилися окремими книжками („Лебеді", „Жучок Щербачок", „Слон по Африці ходив", „Зайчик Клаповух") чи друкувалися в „Веселці" та інших журналах для дітей і молоді.

Друга книжка для дітей, — це „Квітка щастя" недавно померлої вчительки - виховательки й письменниці Теклі Білецької. Знаєте її з дитячих журналів („Світ Дитини", „Малі Друзі", „Веселка"), а не одна дитина читала й має в своїй бібліотеці її ранішу збірку „Бабунині казки". Обидві збірки видало Об'єднання Працівників Дитячої Літератури.

„Квітка щастя" має сім казок, леґенд і оповідань для дітей різного віку — від малят („Місяць-літун", „Кавун", „Розмова мами з донею", леґенда „Ісусикові пальми") до дітей середнього й старшого віку („Цар Жар і цар Мороз", „Блудний вогник", „Квітка щастя", „Чоботарикова ялинка"). Усі ці казки, леґенди й оповідання читаються легко й приємно, деякі написані з гумором. У кожному з них є якась життьова наука, всі вони сповнені краси, добра й любови до людей і світу та бажання допомогти ближньому. Ось у „Квітці щастя" Івась шукає щастя в житті й не знаходить його ні в багатстві, ні в славі, ні в могутності. Аж на старості літ він „зрозумів, де шукати щастя. Пішов туди, де горе й нужда. І скільки разів обтирав сльозу з лиця нещасного, скільки разів творив добро знедоленим, стільки разів у його грудях розцвітала чарівна квітка щастя".

Прочитайте цю книжку, юні читачі, може й ви підете слідами Івася шукати правдивого щастя . . .

В. Б.

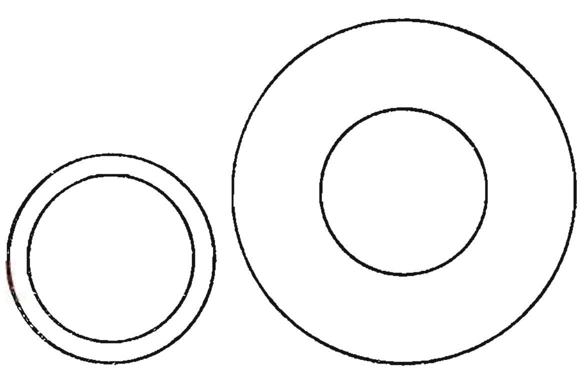

ЯКІ ЦЕ МІСЯЦІ?

Ви напевно знаєте назви всіх місяців у році, отож зразу скажете, який це місяць має три букви і пень?

А який це місяць, що має дві букви і пень? А який має три букви і пень?

КОТРЕ КОЛО БІЛЬШЕ?

Пригляньтеся оцим рисункам і скажіть, котре із середніх кіл менше — оте з лівої чи оте з правої сторони?

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК в числі „ВЕСЕЛКИ" за ЛЮТИЙ з. р.: **ЗАГАДКА** а) Стіл; б) Пилка.

РОЗВ'ЯЗКА РОЗВАГИ „СНІГОВИЙ ДІД" за лютий ц. р.: Снігодіда зліпили хлопці 2, 3 і 4.

Сценарій і текст: ***Р. ЗАВАДОВИЧ***
Scenario and story: ***R. ZAVADOVYCH***

Ілюстрації: ***П. ХОЛОДНИЙ***
Illustrations: ***P. CHOLODNY***

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК — ІСТОРИЧНА КАЗКА
UKRAINIAN TALE — BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XXXVIII: ПОЛОТНО ПРОТИ ЗАЛІЗА

CHAPTER XXXVIII: GLOTH VS. IRON

Одного ранку Бартош зійшов по драбині з оборонних мурів Замостя й гукнув на все поле:

— Козацький характернику, виходь на двобій!

One morning Bartosh came down the ladder of the defensive wall of Zamostia and called out in a loud voice: "Come out for the duel, you Kozak-Sorcerer!"

Почув Богдан виклик лицаря, узяв довгий сувій полотна й вийшов на передпілля козацького табору.

Bohdan heard the knight's challenge, picked up a long piece of cloth and came out from the Kozak camp.

— Вибирай зброю, яку хочеш — списа, шаблю, сокиру чи все разом і ставай до бою! — закричав Бартош.

"Chose any weapon you like — spear, sabre, axe or all of them together and take your position," challenged Bartosh.

— Шаблею чи списом бийся сам! — відповів з насміхом Богдан. — Мені вистачить те, що маю.

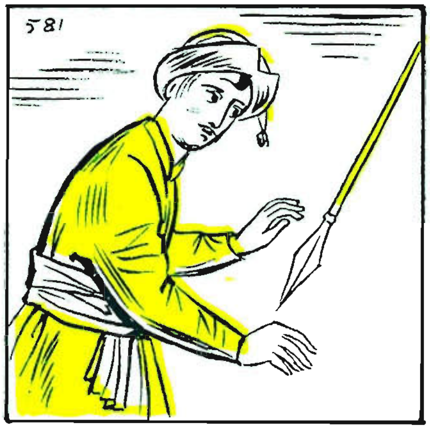
І махнув у повітрі полотном . . .

"You can use your sabre or your spear," scoffed Bohdan. "I'll use whatever I have here.' And he unfurled the piece of cloth.

Розлютився Бартош, схопив списа й кинув здалека на Богдана, міряючи просто в груди.

This angered Bartosh and he heaved his spear at Bohdan, aiming at is chest.

Богдан ухилився, миттю перехопив списа в повітрі й разламав його надвоє.

Bohdan ducked, caught the spear in mid-air and broke it in two.

(Продовження буде)
(To be continued)